

Non-formal education of youth for social responsibility

Anita Hrast, MSc,
IRDO - Institute for the Development of Social Responsibility, Slovenia,
anita.hrast@irdo.si

Martina Rauter, PhD,
Martina Rauter s.p., Maribor, Slovenia
martina.rauter6@gmail.com

Vesna Lešnik Štefotič, MSc,
ISP, Vesna Lešnik Štefotič s.p.
Maribor, Slovenia
vesna.lesnik@triera.net

Abstract:

In this paper, we briefly present activities of the IRDO Institute in the field of non-formal education of young people in the context of personal and social responsibility. We have already said a lot about the Model M Slovenia project elsewhere. In this paper, however, we focus primarily on connecting young people with companies, networking them and educating them to obtain the certificate Manager of Corporate Social Responsibility and Sustainable Development. We briefly present the project Academy 2018 - Social Responsibility with Young People and for Youth, which is carried out in the autumn of 2018 in cooperation with the Styrian Chamber of Commerce and the University of Maribor for youth in Podravje region. The project is supported by the Municipality of Maribor and co-financed by the Office of the Republic of Slovenia for Youth - for regular activities of IRDO Institute.

Key words: social responsibility, youth, enterprises, networking, education, certification, sustainable development, manager

Neformalno izobraževanje mladih za družbeno odgovornost

Povzetek:

V tem prispevku na kratko predstavljamo aktivnosti inštituta IRDO na področju neformalnega izobraževanja mladih v kontekstu osebne in družbene odgovornosti. O projektu Model M Slovenija smo veliko povedali že drugje. V tem prispevku pa se osredotočamo predvsem na povezovanje mladih s podjetji, njihovo mreženje in izobraževanje za pridobitev certifikata Vodja za družbeno odgovornost in trajnostni razvoj. Na kratko predstavljamo tudi projekt Akademija 2018 – družbena odgovornost z mladimi in za mlade, ki ga jeseni 2018 v sodelovanju s Štajersko gospodarsko zbornico in Univerzo v Mariboru za mlade pilotno izvajamo v Podravju. Projekt je podprla Mestna občina Maribor, sofinancira pa ga preko redne dejavnosti inštituta IRDO tudi Urad RS za mladino.

Ključne besede: družbena odgovornost, mladi, podjetja, mreženje, izobraževanje, certifikat, trajnostni razvoj, vodja

Družbena odgovornost se začne z osebno odgovornostjo

Družbena odgovornost je odgovornost organizacije za vplive svojih odločitev in dejavnosti na družbo in okolje, da s preglednim in etičnim ravnanjem prispeva k trajnostnemu razvoju, vključno z zdravjem in blaginjo družbe, upošteva pričakovanja deležnikov, deluje v skladu z veljavno zakonodajo in mednarodnimi normami poslovanja ter je integrirana v celotno organizacijo in jo izvaja v vseh svojih odnosih.« (Vir: SIST, ISO26000:2010, str. 26).

Trajnostni razvoj je razvoj, ki zadovolji sedanje potrebe generacij brez ogrožanja možnosti naslednjih generacij, da bodo lahko zadovoljevale svoje potrebe. (komisija Brundtlandove: Our Common Future, 1987).

Čeprav osebna odgovornost v prvi vrsti pomeni:

- biti odgovoren za to, kar mislim, rečem, se odločim, naredim...
- delati na sebi, na lastnem znanju in razvoju lastnih spretnosti,
- da za situacije in okoliščine ne krivim drugih,
- izbiro življenja, ki spoštuje naše vrednote, naš namen in naš način življenja...

pa jo je vedno potrebno umestiti v družbeni kontekst in v interakcije z drugimi ljudmi. Cilj osebnega delovanja mora biti prispevati iz vidika osebnega blagostanja k družbenemu blagostanju. Tudi izogibanje odločitvam je izbira in vsaka izbira ima posledice, tako za posameznika kot za družbo.

Red. prof. dr. Mihael Toman (Toman, 2015) osebno in družbeno odgovornost do narave in družbe pojasnjuje z biološkimi značilnostmi posameznika in poudarja, da je v naravi dinamično ravnotežje in ne trajnost, h kateri sicer vsi navidezno težimo in je stara ter neuresničljiva človekova želja.

Družbeno odgovornost razume v kontekstu trajnostnega razvoja kot „obveznost človeštva, da uresničuje skupne cilje družbe“. Človek je po njegovem mnenju na videz kompeticijsko superioren v naravi in redko simbiot, torej težko živi v sožitju, je plenilec, tekmovalec za naravne dobrine in potrebuje osebno ograjen teritorij. Družbeno odgovornost Toman dojema po sistemu NIMBY, kar je kratica za ne na mojem dvorišču - ljudje namreč verjamemo, da je nekaj potrebno družbi, vendar le, če se ne dogaja v moji bližini in na mojem dvorišču. Osebno odgovornost človek razume le lokalno, ne pa globalno, zato je potrebno dvigovati zavedanje ljudi, da stopijo izven znanih okvirjev in ozkega dojemanja svoje prisotnosti v družbi in v globalnem svetu.

Mladi in družbena odgovornost – izkušnje inštituta IRDO

IRDO - Inštitut za razvoj družbene odgovornosti je vodilna slovenska organizacija za družbeno odgovornost in trajnostni razvoj podjetij, nevladnih organizacij in ustanov. Je nacionalna partnerska organizacija največje evropske mreže za družbeno odgovornost podjetij CSR Europe. Podeljuje Slovensko nagrado za družbeno odgovornost Horus (www.horus.si), organizira mednarodne konference na temo družbene odgovornosti (www.irdo.si) ter usposablja mlade za podjetništvo, nevladništvo in aktivno iskanje zaposlitve.

IRDO je v letih 2012-2018 izvajal projekt Model M, v okviru katerega so mladi spoznavali tudi koncept družbene odgovornosti. Predavatelji smo skozi kratke predstavitve temeljne teorije in primerov dobre prakse želeli predvsem izzvati kritično razmišljanje mladih o stanju družbene

odgovornosti v našem okolju. V vseh skupinah so mladi v razpravi zelo tvorno sodelovali. Čeprav so bili v veliki meri brez formalnega in teoretičnega (pred)znanja o družbeni odgovornosti in se morda niti niso zavedali, kaj vse ta pojem obsega, se je iz njihovih misli dalo razbrati njihovo naklonjenost obravnavanim temam.

Posebej razveseljivo je bilo, da so mnogi razmišljali, kako bi predstavljene koncepte takoj vključili v svoje poslovne načrte in kako bi jim spoštovanje načel družbene odgovornosti lahko prineslo konkurenčno prednost in dodano vrednost, kot so potrdili že številni primeri dobre prakse.

Za nagrado so najbolj uspešni udeleženci prejeli možnost udeležbe na 3-dnevnem usposabljanju za pridobitev certifikata ***Vodja za družbeno odgovornost in trajnostni razvoj (VDOTR)***, ki ga IRDO podeljuje od leta 2016, predvsem za podjetja in druge organizacije. Do konca leta 2017 je certifikat prejelo že 37 mladih in podjetnikov, nevladnikov.

Usposabljanje udeležencem ponuja teoretična izhodišča in praktične primere vpeljave DO in TR v vsakdanjo poslovno prakso. Osrednji del usposabljanja pa je namenjen izmenjavi mnenj, razpravi in kreiranju novih idej vpeljave konceptov DO in TR v njihovo poslovno okolje. Udeleženci dosedanjih izvedb usposabljanja so bili predvsem vodje oddelkov za odnose z javnostmi, ki so pogosto tudi odgovorni za področje družbene odgovornosti, ali drugi vodstveni delavci, ki že imajo izkušnje z obravnavanega področja.

V štirih izvedbah usposabljanja za VDOTR smo tako poleg zaposlenih (predvsem odgovornih za DO in TR v organizacijah) povabili k sodelovanju tudi mlade brezposelne udeležence projekta Model M. Odločitev o takšni mešani sestavi udeležencev usposabljanja se je izkazala za uspešno, saj so oboji udeleženci imeli od tega koristi. Mladi brezposelni so:

- razširili svojo mrežo poznanstev,
- se iz prve roke seznanili z izzivi in priložnostmi uvajanja DO in TR v prakso,
- se lahko s svojimi idejami predstavili v najboljši luči.

Zaposleni udeleženci (vodje DO in TR) so:

- spoznali razmišljanja mladih o pomenu DO in TR, ki postaja vse bolj pomembna tema tudi pri iskanju zaposlitev,
- pridobili neobremenjen pogled mladih pri iskanju novih poti uvajanja DO in TR v vsakdanjo prakso.

Čeprav v splošnem velja prepričanje, da so mladi osredotočeni le na sebe, so naše izkušnje dela z mladimi brezposelnimi pokazale nasprotno. Mnogi mladi se še kako zavedajo pomembnosti družbe in okolja ter se jim izobraževanje na področju družbene odgovornosti zdi pomemben korak pri gradnji njihove poslovne in osebne kariere, pa tudi krepitvi njihovih kompetenc.

Certifikat Vodja za družbeno odgovornost in trajnostni razvoj podjetja

Področje družbene odgovornosti podjetij in trajnostnega razvoja vztrajno raste tako v EU, kot v Sloveniji. Družbena odgovornost podjetij prinaša konkurenčno prednost in pomeni, da se morajo podjetja zavedati svojih vplivov na skupnost in okolje ter o tem poročati, ne samo z ekonomskimi, ampak tudi z okoljskimi in družbenimi kazalci. Z letom 2017 morajo velika podjetja v EU, torej tudi v Sloveniji, v svojih letnih poročilih poročati še o nefinančnih vidikih poslovanja.

Vse več podjetnikov, strokovnjakov in mladih se na tem področju dodatno izobrazi z znanji za učinkovito vodenje trajnostnega razvoja in družbene odgovornosti v majhnih, srednje velikih in velikih podjetjih. Z vključitvijo v program treh seminarjev in delavnic udeleženci pridobijo številne kompetence in certifikat, pa tudi priročnik ter spoznajo dobre prakse slovenskih in tujih podjetij.

Certifikat Vodja za družbeno odgovornost in trajnostni razvoj podjetja je v dveh letih pridobilo že 37 strokovnjakov in managerjev, pa tudi mladih. Usposabljanj, ki jih organizira inštitut IRDO na to temo, se običajno udeležijo tisti, ki pripravljajo letno poročilo o nefinančnih vidikih poslovanja organizacije, kar je za velika podjetja v javnem interesu z letom 2017 postala obvezno poročanje.

Pridružijo se tudi direktorji in vodje oddelkov podjetij in drugih organizacij vseh velikosti, ki želijo uvesti strategijo TR in DOP v svoje poslovanje in/ali vzpostaviti mesto vodje ali koordinatorja za DOP v podjetju. Na usposabljanjih smo imeli tudi k koordinatorje in strokovno osebje za DOP v velikih podjetjih, ki so želeli nadgraditi svoja znanja in jih uskladiti z aktualnimi novostmi in novo zakonodajo ter se pripraviti na obvezno poročanje o nefinančnih kazalcih poslovanja.

Izobraževanje zajema tri seminarje in delavnice z naslovom *Vodenje družbene odgovornosti in trajnostnega razvoja podjetja*. Po koncu usposabljanja, ko opravijo tudi izpit, prejmejo certifikat Vodja za družbeno odgovornost in trajnostni razvoj podjetja. Vsebine, ki jih udeleženci spoznajo v treh seminarjih so naslednje:

- *ABC o družbeni odgovornosti podjetja in trajnostnem razvoju*

Razumevanje osnov o TR in DOP - nastanek in razvoj trajnostnega razvoja, družbene odgovornosti podjetij, ključne teme ter aktualni dokumenti EU in Slovenije o DOP. Upravljanje in integracija trajnostnega razvoja in družbene odgovornosti v organizaciji – kako do politike in strategije TR in DOP v organizaciji, vključevanje deležnikov, ekonomski, okoljski in družbeni vidiki načrtovanja TR in DO v podjetju ter poslovanja.

- *Ključna področja družbene odgovornosti podjetja*

Pravične poslovne prakse, vrednostne verige in vpliv na dobavitelje ter kako ozaveščeni potrošniki lahko postanejo vaši zavezniki. Človekove pravice v podjetništvu in spodbudne delovne prakse, da zaposleni ustvarijo več in so bolj zadovoljni. Krožno gospodarstvo, varovanje okolja in aktivno sodelovanje s skupnostjo za večanje ugleda in uspešnosti podjetja. Mreženje za več TR in DOP v Sloveniji in v svetu.

- *Poročanje o družbeni odgovornosti podjetja*

Direktiva o nefinančnem poročanju za velika podjetja (obveznost poročanja z letom 2017). Dobre prakse slovenskih in tujih podjetij na področju DOP. Standardi, certifikati in druga orodja na področju DOP (ISO26000, GRI, ...). Kako krepiti blagovne znamke in ugled podjetja s pomočjo letih, merjenje družbenih učinkov DOP. Komuniciranje in poročanje o družbeni odgovornosti podjetja, vsebine za letno poročilo o DOP.

Kompetence, ki jih udeleženci pridobijo, so:

- Kako pripraviti politiko in strategijo TR in DOP v vašem podjetju.
- Kako pripraviti poročilo o DOP aktivnostih v vašem podjetju in pri tem vključiti nefinančne kazalnike v skladu z aktualno zakonodajo in najnovejšimi standardi.
- Kako sodelovati z različnimi deležniki in jih vključiti v aktivnosti DOP vašega podjetja.

- DOP mreže in dobre prakse uspešnih podjetij na področju DOP.
- Aktualna zakonodaja, dokumenti in standardi, usmeritve EU ter Slovenije na področju TR in DOP.

Usposabljanje običajno poteka dvakrat letno, predvidoma ob petkih med 9. in 15. uro, v Ljubljani ali Mariboru, lahko pa tudi drugje. Metode dela: predavanja, delavnice, predstavitve dobrih praks. Predavajo: mag. Anita Hrast, direktorica Inštituta za razvoj družbene odgovornosti, mag. Vesna Lešnik Štefotič, strokovna sodelavka in dr. Martina Rauter, strokovna sodelavka, obe članici inštituta IRDO in samostojni podjetnici. Število udeležencev je običajno omejeno na najmanj 5 in največ 20 udeležencev.

Akademija 2018 – družbena odgovornost z mladimi in za mlade

Inštitut IRDO je jeseni 2018 začel s projektom Akademija 2018 - družbena odgovornost z mladimi in za mlade. Namen projekta je mlade seznaniti z družbeno in osebno odgovornostjo ter jih na usposabljanjih povezati s podjetji, kamor bodo potem lahko prenesli svoje znanje in s tem prispevali k dvigu družbene odgovornosti pri nas.

Ocenjujemo namreč, da mladi v času formalnega izobraževanja ne pridobijo dovolj znanja na področju osebne in družbene odgovornosti, zato želimo zapolniti manjko in nadaljevati z uspešnimi delom z mladimi, ki zaradi spremenjenih razmer v družbi intenzivno iščejo in sprejemajo nova znanja, s katerimi potem lažje začnejo svojo življenjsko in karierno pot.

Inštitut IRDO je zato skupaj s partnerji, Univerzo v Mariboru in Štajersko gospodarsko zbornico letos prvič pričel izvajati projekt Akademija 2018 – družbena odgovornost z mladimi in za mlade. Projekt sofinancirata Mestna občina Maribor in Urad RS za mladino. Namen projekta je mlade seznaniti z družbeno in osebno odgovornostjo ter jih na usposabljanjih povezati s podjetji, v katerih bodo pridobljeni certifikat iz usposabljanj »Vodja za družbeno odgovornost in trajnostni razvoj podjetja« lahko tudi uporabili.

Na usposabljanje za certifikat bomo skupaj z 20 mladimi povabili tudi najmanj 5 podjetij. Pripravili bomo 40 ur usposabljanja s kakovostnimi predavatelji predvsem iz področja družbene in osebne odgovornosti, trajnostnega razvoja, osebnega in poslovnega načrtovanja, pa tudi kariernega svetovanja, prepoznavanja lastnih sposobnosti in pridobivanja ustreznih kompetenc za razvoj in kariero.

Čeprav so gospodarski kazalci od leta 2017 spodbudnejši, še vedno zaznavamo previsoko brezposelnost med mladimi, predvsem ostaja problematičen prestop mladih iz »izobraževalnega sistema« v »zaposlitveni sistem«. S projektom »Akademija 2018« želimo prispevati h kakovostnejšemu vstopu mladih na trg dela in večletni trend spodbujanja zaposlitev in zaposlovanja mladih nadgraditi z bolj kakovostnimi oblikami dela in poslovanja.

V okviru projekta bomo partnerji inštitut IRDO, Univerza v Mariboru in Štajerska gospodarska zbornica (in drugi) v letu 2018 izpeljali naslednje aktivnosti:

1. Vodenje in koordinacija projekta;
2. Priprava programa usposabljanja »Družbena odgovornost z mladimi in za mlade«;
3. Mreženja za mlade in podjetja v Mariboru;

4. Izvedba programa usposabljanja in mreženja za mlade v Mariboru;
5. Promocijske aktivnosti projekta;
6. Evalvacija dela in diseminacija rezultatov opravljenega dela.

Vključene ciljne skupine (predvidoma najmanj 20 aktivnih udeležencev iz primarne skupine mladih, vključno z ranljivimi skupinami mladih ter najmanj 100 pasivnih udeležencev) so:

- mladi in mladi z manj priložnostmi od 18. do 29. leta, ki imajo interes pridobiti nova znanja, kompetence in veščine za konkurenčnejši nastop na trgu dela;
- podjetniki kot udeleženci in predavatelji iz prakse;
- drugi zainteresirani brezposelni mladi in študentje.

Mladi pomagajo pri usposabljanju drugih mladih

Mladi so tudi aktivni udeleženci naših dogodkov, hkrati pa tudi prostovoljci in soustvarjalci celotne izvedbe tega projekta. Udeleženci bodo lahko tudi tekom izvajanja projekta soustvarjali vsebine, saj bodo aktivno udeleženi v aktivnostih, kot so izpolnjevanje raznovrstnih vprašalnikov za ugotavljanje njihovega osebnostnega razvoja, razumevanja osebne in družbene odgovornosti, zbiranja najboljših primerov družbene odgovornosti doma in po svetu, za evalvacijo projekta med in po koncu projekta ter za pripravo predloga nadgradnje projekta Akademija 2018 v prihodnje.

V času trajanja projekta bomo nadgradili njihove osebne vizije, vizije osebne in družbene odgovornosti, v okviru mreženj s podjetniki in podjetji pa si bodo lahko pripravili tudi osnovo za svojo nadaljnjo kariero in udejanjanje družbene in osebne odgovornosti v vsakdanjem življenju.

Prav z mreženjem s podjetji jim bomo omogočili dodaten osebnostni in tudi zaposlitveni razvoj ter vplivali na aktivnosti mladih tudi po zaključku projekta. Namen je namreč motivirati mlade za nadaljnje aktivno delo tako pri njihovem osebnem razvoju kot družbeni in osebni odgovornosti.

Viri:

- *Toman, M. (2015): Osebna in družbena odgovornost do narave in družbe. VIR: https://konferenca-komunala.gzs.si/Portals/Portals-Konf-Komunala/Vsebine/dogodki-priponke/I_3_TOMAN.pdf*
- *IRDO Inštitut (2004-2018) – interna gradiva*

